

4. SYMBOLICKÉ NÁHRADKY PAMÄTNÝ KRÍŽ , KRÍŽ SVETOVEJ VOJNY A KRÍŽ ODBOJA

Slovenská vláda v novembri 1942 zriadila a zaviedla *Symbolické náhradky Pamätný kríž, Kríž svetovej vojny a Kríž odboja*, ktoré boli určené pre aktívnych príslušníkov armády, nosené len na vojenskej rovnošate. Boli to náhradné vyznamenania za všetky vyznamenania, čestné a pamätné odznaky, ktoré príslušníci slovenskej armády obdržali:

- pred rokom 1914 bol im udelený *Pamätný kríž*,
- počas svetovej vojny 1914 – 1918 bol im udelený *Kríž svetovej vojny*,
- v rokoch 1918 – 1921 bol im udelený *Kríž odboja*.

PAMÄTNÝ KRÍŽ

Pamätný kríž mal tri stupne, 1. stupeň pozostával z kríža a stuhy s tromi žltými pruhmi, 2. stupeň z kríža, stuhy s dvoma žltými pruhmi a 3. stupeň z kríža, stuhy s jedným žltým pruhom. Kríž bol rovnaký pre všetky stupne, z bronzu, pozlátený, jednostranný a vypuklý. Bol tvorený štyrmi vzájomne sa pretínajúcimi kruhovitými plochami. Plocha kruhov bola ozdobená zo stredu vybiehajúcimi lúčmi, na ktorých bol jednoduchý kríž trojuholníkovej plastiky. Na obvode kruhov v šírke plochy ramien kríža bolo šesť guľôčok, a na hornom ramene kríža bolo upevnené očkom pre záver na stuhu. Stuha bola z moiré hodvábu hnedej farby.

KRÍŽ SVETOVEJ VOJNY

Kríž mal šesť stupňov a pozostával z kríža a stuhy. Kríž bol pre všetky stupne jednostranný, vypuklý, z bronzu a jeho ramená sa kónicky zbíhali do stredu. Kríž pokrýval dva skrížené meče, bol smaltovaný na čierno s kovovou obrubou. Na dolnom a hornom ramene boli dvojité kríže a na bočných ramenách letopočty „1914“ a „1918“.

Stuha bola z moiré hodvábu bielej farby so zvislými širokými pruhmi čiernej farby pre 1. až 3. stupeň a tromi zvislými úzkymi pruhmi čiernej farby pre 4. až 6. stupeň. Na stuhe boli dva skrížené meče z bronzu, na ktorých bol zmenšený čierny kónický kríž. Prvé tri stupne boli pozlátené, stuha 1. stupňa mala tri široké pruhy čiernej farby, 2. stupeň dva široké pruhy čiernej farby a 3. stupeň jeden široký čierny pruh. Taktiež mali na stuhách pozlátené skrížené meče a kónický kríž. Štvrtý až šiesty stupeň boli postriebrené. Stuha 4. stupňa mala tri úzke pruhy čiernej farby, 5. stupeň dva úzke pruhy čiernej farby a 6. stupeň len jeden úzky pruh. Skrížené meče s kónickým krížom na stuhách boli postriebrené.

KRÍŽ ODBOJA

Kríž odboja mal štyri stupne, všetky boli z bronzu. Kríž bol s pozláteným okrajom, jednostranný, smaltovaný na čierno, vypuklý, položený na venci z pozlátených lipových lístkov. Na nich medzi ramenami s lesklo pozlátenými lipovými ratolesťami boli ovenčené lesklo pozlátené štyri štátne znaky Slovenskej republiky, ktorých päť štítov smerovali do stredu kríža. Ramená kríža sa kónicky zbíhali do stredu a na hornom ramene bolo oko pre záves, ktorým sa upevňoval na stuhu. Stuha bola z moiré hodvábu fialovej farby, na ktorej boli zelené pruhy. Vyznamenanie 1. stupňa malo tri pruhy, 2. stupňa dva pruhy, 3. stupňa jeden pruh a 4. stupňa bolo bez pruhu.

SYMBOLICKÉ NÁHRADKY

PAMÄTNÝ KRÍŽ

Pamätný kríž 1. stupňa

KRÍŽ SVETOVEJ VOJNY

Križ svetovej vojny 2. stupňa

KRÍŽ ODBOJA

Križ odboja 1. stupňa